

Инклузија на делу

КОЛЕКТИВ КОЈИ ИМА ДУШУ

Директорка финансија Марија Марјановић

Директор предузећа СДПС Предраг Бубало

У савременом свету, упркос начелно усвојеним социјалним програмима и већим правима радника, и даље постоје велики проблеми када је у питању запошљавање особа са инвалидитетом. Такође, мало је компанија које су спремне да изађу у сусрет родитељима који одгајају дете са сметњама у развоју, и који самим тим чешће морају да одсуствују с посла. Прича која следи показује да ипак има и светлих примера међу послодавцима

Пише Светлана Прерадовић
Фотографије Маја Ђоковић

У Србији има око 60 фирми које припадају категорији предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. Послужући и сарађујући са предузећима из ове категорије друге фирме могу остварити уштеду у пословању на основу регулативе у области запошљавања особа са инвалидитетом која постоји од 2009. Једно од таквих је предузеће СДПС д.о.о. „Нажалост ова пракса и законска могућност је мало промовисана у јавности иако доноси низ бенефита, пре свега уштеду и професионално обављен посао. Уз то, већи број оваквих сарадњи допринео би већем запошљавању особа са инвалидитетом, смањењу социјалних издавања државе и предрасуда о

радној способности особа са инвалидитетом и унапређењу положаја особа које припадају социјално осетљивим групама грађана”, каже Предраг Бубало, директор предузећа СДПС д.о.о, које међу запосленима има 80 одсто особа са инвалидитетом. Он још додаје да у основи своје пословне политике негују однос поштовања према специфичностима сваког запосленог и према улози жена у стварању како пословног успеха, тако и социјалне сензитивности колектива. Ово предузеће послује 9 година, нуди широк избор производа и услуга који имају примену у канцеларијском пословању, трговини, туризму, индустрији, пољопривреди и домаћинству, а тренутно запошљава 47 особа, од којих су 22 жене, међу којима 13 има неку врсту инвалидитета.

„И недавно обележен Дан жена, за нас је важан датум јер ставља фокус на поштовање права свих жена, а посебно жена са инвалидитетом, мајки које самостално обављају родитељску дужност, као и самохраних мајки и оних које имају децу са сметњама у развоју. Дан жена, а људи то често заборављају, има посебан општедруштвени значај и циљ јер је иницијално везан за радна права и право гласа жена, то јест дан када је 1908. године око 15 хиљада жена изашло на улице Њујорка захтевајући краће радно време, већу плату и право гласа”, каже Бубало. Међу женама запосленим у СДПС д.о.о, функцију директора финансија обавља Марија Марјановић, мајка близанаца од 13 година. Она самостално обавља родитељску дужност, а њена ћерка Теодора има Даунов синдром. „Последњих 25 година сам радила углавном у великим корпорацијама и финансијским институцијама. Можда нисам имала среће, али моје искуство је да у већини предузећа у Србији постоји базично, али не и суштинско разумевање за специфичну ситуацију у којој се налазе родитељи чија деца имају сметње у развоју. Имам утисак да иза свега

стоји страх послодавца, као и већине људи у Србији, од непознатог и да их то спречава да са разумевањем приступе овој ситуацији”, објашњава Марјановић. Она још додаје да родитељство, уколико дете има сметње у развоју подразумева одсуствовања која нису уобичајена, и не уклапају се у шему стандардних боловања и 20 дана годишњег одмора. Као активисткиња интернационалне организације Best Buddies, која је посвећена укидању социјалне, физичке и економске изолације за људе са интелектуалним и физичким потешкоћама у развоју, она се уверила да њено искуство није усамљено, што потврђује и чињеница да 80 до 90 одсто родитеља који имају децу са потешкоћама управо из тих разлога - не раде. „У СДПС-у сам добила разумевање за моју породичну ситуацију, слободне дане који се не одобијају од годишњег одмора, могућност да када год је то потребно радим од куће, па чак и да на посао доведем Теодору”, истиче Марија и наглашава да сада ради у фирми која ставља породицу на прво место, са подразумевањем да ће се посао завршити у року и максимално професионално. ■

Пилот пројекат у Бечу

Пројекат укључује и мере за смањење предрасуда, страхова и стигматизације у вези са психичким обољењима

За школу без страхова

Нови пројекат Града Беча „KLIPSY School” пружа директну подршку ђацима у школама у случајевима психичких оптерећења. Први пут ће клинички психолози бити директно постављени на школским локацијама у две бечке општине. Психолози могу континуираним праћењем правовремено и у познатом окружењу ђака препознати психичка оптерећења код ученика, и ако је потребно, понудити директну подршку или их упутити у одговарајућу психосоцијалну установу. Главна циљна група пројекта су деца и млади у школском узрасту. Истовремено, пројекат је усмерен и на образовно особље и родитеље. „Циљ пројекта је да школа постане место без страхова и да ђаци с радошћу иду у школу. Пројекат “KLIPSY School” циљано подржава ментално здравље деце и младих”, истакао је заменик градоначелника и члан градског већа за образовање, Кристоф Видеркер. Предвиђено је да пилот-пројекат започне на више школских локација у Бечу. „Прошле године смо

отворили нову амбуланту за дечју и адолесцентну психијатрију, а друге следе током ове године. Кроз континуирано праћење у образовним установама, можемо реаговати на психосоцијалне изазове директно на лицу места”, рекао је координатор за психијатрију, зависности и наркотике Града Беча, Евалд Лохнер. Пројекат укључује и мере за смањење предрасуда, страхова и стигматизације у вези са психичким обољењима, како би се уклониле препреке за психосоцијалну помоћ и омогућила бржа реакција. Модуларна структура пројекта омогућава прилагођавање индивидуалним потребама деце, младих и образовног особља. Одређени модули нуде „помоћ за самопомоћ”, саветовања, подршку других професија, интервенције у случају акутних криза, клиничко-психолошку дијагностику и терапеутске методе. Пилот-пројекат „За школу без страхова” један је од десет, које је Град Беч одабрао и за чију реализацију ће до краја 2025. године издвојити укупно један милион евра. ■